

Sygn. akt IV CSK 100/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa L. K.
przeciwko A. O.
o ustalenie nieważności ugody,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 września 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 22 października 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 7200 zł (siedem tysięcy dwieście) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 12 marca 2015 r., którym oddalone zostało jej powództwo o ustalenie nieważności ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w B. w dniu 12 listopada 2013 r. w sprawie o dział spadku po bracie stron M. A.

Powódka w skardze kasacyjnej powołała obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazała przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzeby wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości połączyła z koniecznością dokonania wykładni art. 917 oraz art. 58 § 2 k.c. w celu wyjaśnienia czy dla uznania ugody zawartej przed sądem za ważną i skuteczną należy w jej treści określić zakres ustępstw poczynionych przez strony, a sąd badający ważność ugody powinien stwierdzić charakter tych ustępstw, czy też ustępstwa mogą wynikać w sposób dorozumiany z treści ugody, która może obejmować jedynie ustępstwa jednej strony, a wskazanie ich zakresu, w razie sporu, powinno wynikać z ustaleń sądu rozpoznającego spór o ustalenie nieważności ugody. Ponadto objaśnienia wymaga czy dla ustalenia, że przyznanie jednej stronie składnika majątku o znacznie niższej wartości (art. 917, art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 227 k.p.c. i art. 278 § 1 k.p.c.), należy oprzeć się na przesłankach obiektywnych, dotyczących wartości tych składników, przyjętych w opinii biegłego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem odwoławczym o szczególnym charakterze, nakierowanym na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni. Nie stanowi ogólnie dostępnego środka zaskarżania orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jego rolą jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania prawa czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie, a rozpoznając skargę kasacyjną, nie osądza sprawy. Nie w każdej zatem sprawie

skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje, jeśli w sprawie występuje chociaż jedna z wymienionych w nim przesłanek. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powołanie się przez skarżącego na istniejące w sprawie istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wymaga przedstawienia konkretnego problemu i wskazania przepisu, na tle którego się on pojawił oraz podania argumentacji, odrębnej od uzasadnienia podstaw kasacyjnych, a przemawiającej za tym, iż rozstrzygnięcie go stwarza rzeczywiste i poważne trudności. Ponadto wiąże się z obowiązkiem wykazania, że problem jest istotny w rozumieniu powołanego przepisu, nierozwiązany w dotychczasowym orzecznictwie sądowym, ma uniwersalny charakter i jego wyjaśnienie służyć będzie rozpoznaniu innych podobnych spraw oraz rozstrzygnięciu sprawy skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.151; z dnia 14 lutego 2002 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.). Zawarte we wniosku skarżącej zagadnienie nie ma takiego charakteru, ponieważ kwestia oceny ugody w świetle przesłanek przewidzianych w art. 917 k.c. była przedmiotem wypowiedzi w orzecznictwie i doktrynie prawa, które odnoszą się także do podstaw i zasad rozważania, czy zostały spełnione ustawowe uregulowania. Rola sądu, przed którym dochodzi do zawarcia ugody, wynika z przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Skarżąca nie przedstawiła żadnych argumentów wskazujących na konieczność przejawiania w tym względzie szczególnej, nieprzewidzianej przepisami aktywności sądu.

Odwołanie się do przyczyny istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wymaga

wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć, jak też, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11; z dnia 4 kwietnia 2012 r., III SK 39/11; z dnia 26 kwietnia 2012 r., III SK 43/11, niepublikowane).

Wniosek skarżącej nie spełnia tych wymagań, ponieważ nie nawiązuje do wypowiedzi doktryny i orzecznictwa. Bezpodstawnie zmierza do wprowadzenia ograniczeń dowodowych, które nie wynikają z bezwzględnie obowiązujących przepisów. Wszystkie okoliczności sprawy obejmują także charakter sprawy, w toku której doszło do zawarcia ugody i przyczyny takiego ukształtowania wzajemnych relacji przez uczestników.

Tak treść wniosku, jak i jego uzasadnienia nie wskazuje na istnienie powołanych przyczyn. Opisane wątpliwości dotyczą procesu stosowania prawa w tej konkretnej sprawie i w zasadzie ukierunkowane zostały na przeprowadzenie kontroli kwestionowanego wyroku.

W postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.